

ISSN 2082-8675

nr 19 (01/2015)

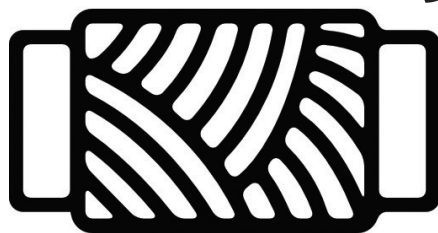
KWARTAŁ

magazyn SKN SPATIUM

Karina Jackowska

Park Kulturowy „Miasto Tkaczy”

jako czynnik
edukacji
regionalnej

W świecie dynamicznego rozwoju, gdzie miasta i regiony konkurują tworząc i adaptując coraz bardziej nowoczesne i innowacyjne rozwiązania, zaniedbuje się pozostałości dziedzictwa kulturowego. Zapomina się, jaką są cenną wartością dla społeczeństwa, ze względu na ich ograniczoność i historię jaką ze sobą niosą.

Z tego powodu w ostatnim czasie bardzo dużą wagę przykładą się do zachowania elementów zawierających ślady przeszłości. W celu zachowania w jak najlepszym stanie wiekowych obiektów materialnych, przestrzeni i krajobrazów oraz historycznych przedmiotów, stosuje się prawne narzędzia form ochrony. Najmłodszą i pierwszą formą stawianą przede wszystkim na ochronę całości krajobrazu historycznego jest park kulturowy.

Przedmiotem rozważań w mojej pracy licencjackiej jest Park Kulturowy „Miasto Tkaczy” w Zgierzu. Ustanowienie „Miasta Tkaczy” na terenie Miasta Zgierza początkowo nie wzbudzało większego zainteresowania wśród mieszkańców. Wynikało to zarówno z niedoinformowania, a także z niskiej świadomości na temat niegdyś „najmłodszej” formy ochrony przestrzeni i obiektów historycznych jaką jest park kulturowy. Mało kto wiedział, że tworzenie parków kulturowych wiąże się z kompleksowym działaniem na rzecz zachowania dziedzictwa kulturowego – zarówno materialnego jak i niematerialnego, a wielopłaszczyznowość ochrony polega tu na ochronie wszystkich śladów pochodzenia antropogenicznego (Rys. 1.). Oprócz samych „przedmiotów”, cenne jest także „tło” otaczające obiekt historyczny np. tradycja, produkty, kultura.

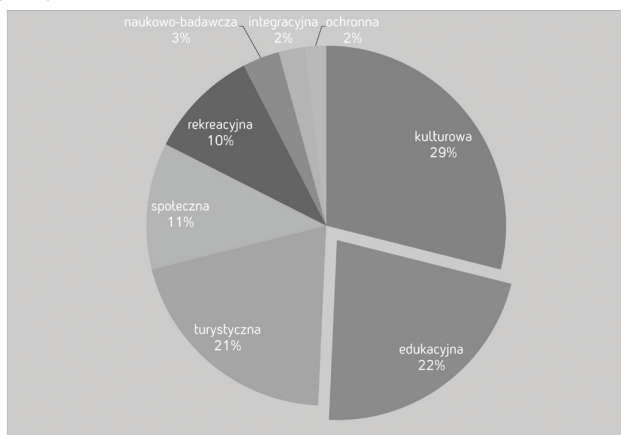
Celem pracy licencjackiej pt. „Park Kulturowy Miasto Tkaczy jako czynnik edukacji regionalnej” było określenia roli i znaczenia parków kulturowych dla edukacji mieszkańców oraz turystów. Dla realizacji powyższego celu sformułowano pytania badawcze:

1. Czy i w jaki sposób wykorzystywany jest potencjał parku kulturowego?
2. Za pomocą jakich metod realizowana jest tu edukacja o tematyce regionalnej?
3. Jakie działania podejmowane są na terenie parku by uatrakcyjnić życie kulturowe Miasta Zgierza?

W pracy przeprowadziłam bogate badania literaturowe, korzystałam z literatury z zakresu ekonomii, historii sztuki, urbanistyki, gospodarki przestrzennej, geografii oraz z materiałów źródłowych. Ważnym elementem pracy były liczne rozmowy z osobami zaangażowanymi w działalność parku kulturowego (przede wszystkim urzędnikami oraz przedsiębiorcami) oraz badania ankietowe realizowane wśród mieszkańców i turystów w okresie kwiecień-maj 2012.

Na podstawie przeprowadzonych badań literaturowych ustaliłam, że parki kulturowe w Polsce pełnią bardzo ważną rolę w życiu społeczeństwa. Do ich najważniejszych funkcji możemy zaliczyć: funkcję ochronną, edukacyjną, naukowo-badawczą, rekreacyjną, kulturową, integracyjną, turystyczną i społeczną. Powyższe wnioski znalazły odzwierciedlenie w wynikach badań ankietowych.

Wykres 1. Najważniejsze funkcje Parku Kulturowego „Miasto Tkaczy” wg respondentów
Opracowanie własne na podstawie badań ankietowych.

Bezpośrednie, autorskie badania pozwoliły zgromadzić bogaty i obiektywny materiał na temat organizacji i działalności parku kulturowego „Miasta Tkaczy”. Dużym uznaniem cieszyło się Centrum Konserwacji Drewna, gdzie można było przyjrzeć się pracy konserwatora zabytkowych mebli drewnianych. Zachwalano również Dom Turysty, w którym dostępna dla odwiedzających jest wystawa wiekowych lalek. Chętnie brano udział w warsztatach czy wydarzeniach (koncerty, pokazy filmów, wystawy) organizowanych na terenie parku. Dla bardziej aktywnych do wyboru były spacerzy oraz wycieczki rowerowe śladami historycznego przemysłu i osadnictwa. Doceniano także samą estetykę oraz wyjątkowość miejsca pod względem wizualnym, wyrażano zadowolenie ze sposobu organizacji tej niegdyś zaniedbanej przestrzeni.

Napawa nadzieją również fakt, że z miesiąca na miesiąc w roku 2012 r. obserwowano znaczny wzrost odwiedzających to miejsce. Ostatnio zauważa się także wzrost liczby grup zorganizowanych zwiedzających park w ramach zajęć szkolnych. To oznacza, że utworzenie oraz ciągle, aktywne działania na terenie „Miasta Tkaczy” przynoszą założone efekty. Wraz ze wzrostem działań na terenie parku wzrosła także świadomość o konieczności powstawania tego typu form ochrony, bowiem aż 50% respondentów stwierdziło, że tworzenie parków kulturowych w Polsce jest potrzebne, a aż 35%, że jest bardzo potrzebne.

Rys. 1. Podstawowe cele edukacji regionalnej
Opracowanie własne na podstawie: J. Niktorowicz, Edukacja regionalna i międzykulturowa

wywołanie doznań estetycznych i emocjonalnych	kształtowanie postaw wobec dokonań przodków	integrowanie społeczeństwa
podnoszenie świadomości wspólnych losów	CELE EDUKACJI REGIONALNEJ	dostrzeganie odmienności i poszukiwanie sposobu wzajemnego porozumienia
kształtowanie poczucia własnej wartości	obrona jednostki przed uprzedmiotowieniem	ochrona lokalnych wartości przed wpływem kultury masowej

Niezaprzeczalne walory Parku Kulturowego „Miasto Tkaczy” oraz wysokie oceny jego oferty pozwalają również wskazać jego atuty z perspektywy rozwoju lokalnego oraz sformułować ogólne wnioski. Z ekonomicznego punktu widzenia parki kulturowe w istotny sposób eksponują lokalne zasoby, historię i tożsamość miejsca oraz budują przewagę konkurencyjną miasta/gminy. Stają się czynnikiem rozwoju „nowych” funkcji: turystycznych, handlowych czy usługowych.

Z perspektywy planistycznej i urbanistycznej współtworzą atrakcyjną przestrzeń publiczną miasta. Z szerokiej perspektywy społecznej aktywizują społeczność lokalną na rzecz wspólnego działania.

Muzeum Miejsca i Restauracji
Zgierz ul. Rembowskiego 1
Fot. K. Jackowska